

УДК 342.922:343.8:355.1:342.77(477)

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-5\(10\)-230-239](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-5(10)-230-239)

Коба Олександр Васильович кандидат педагогічних наук, науковий дослідник, доцент кафедри управління підрозділами Національної гвардії України факультету службово-бойової діяльності, Київський інститут Національної гвардії України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-4311-6957>

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ТА ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ ПІД ЧАС КОНВОЮВАННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Стаття присвячена аналізу правових аспектів конвоювання засуджених підрозділами Національної гвардії України в умовах воєнного стану, що був введений після російської агресії 2014 року та посилений повномасштабним вторгненням у 2022 році. Військові дії створили безпрецедентні виклики для безпеки, логістики та дотримання прав людини під час виконання функцій з охорони та транспортування осіб, засуджених до позбавлення волі. Стаття зосереджена на важливості забезпечення прав засуджених відповідно до міжнародних стандартів, таких як «Правила Нельсона Мандели», які встановлюють вимоги до поводження з ув'язненими під час транспортування, зокрема щодо їхнього захисту від будь-яких форм знущань і забезпечення належних умов під час конвоювання.

Зроблено акцент на особливостях конвоювання засуджених підрозділами Національної гвардії України в умовах воєнного стану, враховуючи зростаючі ризики для безпеки, зокрема через пошкодження інфраструктури, руйнування доріг і мостів, а також підвищену ймовірність нападів на конвої. Підвищена небезпека вимагає застосування сучасних технічних засобів для моніторингу та контролю, таких як GPS-трекери, системи відеоспостереження та спеціалізовані транспортні засоби. Окрім того, підвищені вимоги до безпеки, що виникають через воєнні умови, мають супроводжуватися належною психологічною підготовкою особового складу та гарантіями прав засуджених, навіть у складних умовах.

Проаналізовано нормативно-правові акти, які регламентують процес конвоювання в Україні, зокрема Конституцію України, Кримінально-виконавчий кодекс, Наказ МВС України №1090, а також міжнародні договори, зокрема Європейську конвенцію про видачу правопорушників, які передбачають міжнародні стандарти безпеки та поводження з засудженими.

Досліджено виклики, з якими стикаються підрозділи НГУ в умовах воєнного стану, і запропоновано шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення конвоювання та технічного оснащення. Зокрема, рекомендовано

вдосконалити законодавчі акти, що регулюють конвоювання, впровадити передові технології моніторингу та підвищити кваліфікацію персоналу, що здійснює конвоювання, для покращення ефективності й безпеки цього процесу. Впровадження зазначених змін дозволить не лише підвищити ефективність охорони, а й гарантувати дотримання прав засуджених у складних умовах воєнного часу.

Ключові слова: конвоювання, засуджені, Національна гвардія України, безпека, права засуджених, адміністративно-правовий механізм, російська агресія, воєнний стан.

Koba Oleksandr Vasylovych PhD in Pedagogical Sciences, researcher, associate professor of the Department of Unit Management of the National Guard of Ukraine, Faculty of Service and Combat Activities, Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-4311-6957>

LEGAL GUARANTEES AND THE RIGHTS OF PRISONERS DURING CONVOYING BY THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW CONDITIONS

Abstract. The article is dedicated to analyzing the legal aspects of the conveying of prisoners by the National Guard of Ukraine (NGU) under martial law, which was introduced after Russia's aggression in 2014 and intensified by the full-scale invasion in 2022. Military actions have created unprecedented challenges for security, logistics, and human rights compliance during the execution of functions related to the protection and transportation of individuals sentenced to imprisonment. The article focuses on the importance of ensuring the rights of prisoners in accordance with international standards, such as the "Nelson Mandela Rules," which establish requirements for the treatment of detainees during transportation, specifically regarding their protection from any forms of abuse and ensuring appropriate conditions during conveying.

The emphasis is placed on the peculiarities of prisoner conveying by NGU units under martial law, taking into account the growing security risks, particularly due to infrastructure damage, the destruction of roads and bridges, as well as the increased likelihood of attacks on convoys. The heightened danger requires the use of modern technical means for monitoring and control, such as GPS trackers, video surveillance systems, and specialized transport vehicles. In addition, the increased security requirements arising from the war conditions must be accompanied by proper psychological preparation of personnel and guarantees of the rights of prisoners, even under challenging circumstances.

The normative and legal acts regulating the conveying process in Ukraine are analyzed, including the Constitution of Ukraine, the Criminal-Executive Code, Ministry of Internal Affairs Order No. 1090, as well as international treaties,

including the European Convention on Extradition, which provide for international standards of security and treatment of prisoners.

The challenges faced by NGU units under martial law are explored, and recommendations for improving the normative and legal support of conveying and technical equipment are proposed. Specifically, it is recommended to enhance the legislation regulating conveying, implement advanced monitoring technologies, and improve the qualifications of personnel involved in conveying to improve the efficiency and safety of this process. Implementing these changes will not only increase the effectiveness of protection but also ensure the adherence to prisoners' rights in the challenging conditions of wartime.

Keywords: conveying, prisoners, National Guard of Ukraine, security, prisoners' rights, administrative and legal mechanism, Russian aggression, martial law.

Постановка проблеми. Забезпечення правопорядку та захисту прав людини є одним із ключових завдань правової, демократичної держави. Відповідно до Конституції України, держава зобов'язана охороняти права та свободи людини, забезпечуючи громадський порядок та безпеку всередині країни. У цьому контексті особливу роль відіграє діяльність підрозділів НГУ, які забезпечують охорону, конвоювання та безпечне транспортування осіб, засуджених до позбавлення волі.

Збройна агресія росії, і наступне повномасштабне вторгнення у 2022 році, створила безпрецедентні виклики для НГУ. Регулярні обстріли цивільної інфраструктури, зокрема доріг і мостів, суттєво ускладнюють логістику транспортування, підвищуючи ризик втечі засуджених чи нападів на варту. За даними Департаменту з питань реалізації Національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у 2022-2023 роках в зонах бойових дій фіксувалися численні затримки конвоїв через пошкодження інфраструктури, що ставило під загрозу як безпеку конвоювання, так і дотримання прав засуджених [1].

Процес забезпечення прав і безпеки засуджених під час конвоювання регламентується низкою національних та міжнародних нормативно-правових актів. Зокрема, Кримінально-виконавчий кодекс України встановлює загальні засади поведіння з особами, які перебувають під вартою, і гарантує дотримання їхніх прав [2]. Важливим нормативним документом є Наказ Міністерства внутрішніх справ України №1090 від 24.12.2019 року, яким затверджено Положення про організацію та несення служби з конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України [3]. Це Положення детально регламентує процедуру конвоювання, права та обов'язки варті, а також механізми забезпечення безпеки під час транспортування.

Україна як член міжнародного співтовариства також керується Європейською конвенцією про видачу правопорушників (1957 р.), яка є

базовим міжнародним документом у сфері екстрадиції [4]. Вона передбачає уніфіковані правила видачі правопорушників, зобов'язуючи країни-учасниці забезпечувати права осіб під вартою, незалежно від обставин, які спричинили їхнє утримання. Не менш важливими є "Правила Нельсона Мандели" (Мінімальні стандартні правила ООН щодо поводження з ув'язненими), які визначають права затриманих під час перебування під вартою [5].

Практична реалізація цих вимог в умовах воєнного стану стикається з численними викликами, такими як значні пошкодження інфраструктури, обмеження в транспортній логістиці, а також обмеженість людських ресурсів, оскільки багато досвідчених співробітників були направлені на виконання бойових завдань. Крім того, нестача спеціалізованих транспортних засобів та недостатнє технічне забезпечення створюють додаткові ризики для безпеки процесу конвоювання.

Сучасна система конвоювання засуджених в Україні потребує комплексного вдосконалення через адаптацію до міжнародних стандартів, посилення технічного забезпечення та врахування реалій воєнного часу. Для ефективного забезпечення режиму утримання осіб під вартою необхідно впровадження передових технологій моніторингу та контролю, що може суттєво знизити ризики для всіх учасників процесу, забезпечуючи при цьому дотримання прав людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення безпеки та прав засуджених під час їхнього конвоювання підрозділами Національної гвардії України активно досліджується українськими науковцями, особливо в контексті нових викликів, спричинених повномасштабним вторгненням РФ.

Грунтовний аналіз правових аспектів конвоювання представлено в роботах О. С. Стеблинської та О. В. Ярмолук, які досліджують проблеми дотримання прав людини під час транспортування осіб, що перебувають під вартою [6]. Автори також відзначають зростання порушень прав засуджених в умовах воєнного стану та наголошують на необхідності адаптації існуючих механізмів до нових безпекових викликів.

Міжнародні стандарти конвоювання засуджених осіб детально розглянуто в дослідженні І. М. Волкова та Є. О. Каплуна, які аналізують їх у контексті рішень Європейського суду з прав людини [7]. Дослідники наголошують на необхідності гармонізації національного законодавства України з міжнародними стандартами, особливо в умовах євроінтеграційних процесів та надзвичайних ситуацій, таких як війна.

Питання екстрадиції та міжнародно-правового співробітництва у сфері передачі засуджених осіб детально висвітлено у працях В. Ю. Колесника [8]. Особлива увага приділяється дотриманню прав людини в процесі екстрадиції, що підкреслює важливість міжнародних стандартів захисту прав на справедливий судовий розгляд та свободу особи.

О. О. Панова та С.Є. Макознак аналізують вплив міжнародних угод і конвенцій на процеси екстрадиції, які стали основою для правового співробітництва в питаннях забезпечення безпеки та правосуддя [9]. Дослідники наголошують на ключовій ролі міжнародних конвенцій, зокрема Європейської конвенції про видачу, у захисті прав особи, що перебуває під загрозою екстрадиції.

Особливо важливим у контексті воєнного стану є дослідження Л. І. Сімакової, яка розглядає питання забезпечення безпеки під час конвоювання в умовах воєнного часу та наголошує на необхідності модернізації нормативної бази й технічного оснащення підрозділів НГУ [10].

Водночас, попри значний науковий доробок, системний підхід до правових та організаційних основ конвоювання засуджених в умовах російсько-української війни залишається недостатньо розробленим. Бракує досліджень, які б комплексно аналізували механізми забезпечення безпеки під час конвоювання засуджених підрозділами НГУ з урахуванням актуальних загроз та викликів воєнного часу.

Метою статті є комплексний аналіз правових аспектів конвоювання засуджених підрозділами Національної гвардії України в умовах воєнного стану та розробка рекомендацій щодо вдосконалення нормативно-правового і технічного забезпечення цього процесу.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання конвоювання засуджених в Україні здійснюється на основі комплексу нормативно-правових актів різного рівня. Основу складають Конституція України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Закон України "Про Національну гвардію України", а також спеціалізовані підзаконні акти, зокрема Наказ МВС України №1090 від 24.12.2019 року "Про затвердження Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України" [3].

Відповідно до Розділу VIII Прикінцевих та перехідних положень ЗУ "Про Національну гвардію України", однією з основних функцій Національної гвардії є конвоювання осіб, узятих під варту та/або засуджених до позбавлення волі, у тому числі під час їх екстрадиції, а також конвоювання осіб до Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, апеляційних судів, місцевих загальних судів, установ виконання покарань, попереднього ув'язнення та ізоляторів тимчасового тримання, а також охорона осіб у залі суду. [11]. Це завдання набуває особливої ваги в умовах воєнного стану, коли зростають ризики для безпеки як самих засуджених, так і персоналу, який здійснює конвоювання.

Важливим елементом правового регулювання є міжнародні стандарти поведіння із засудженими, зокрема "Правила Нельсона Манделі". Правило 73 цього документу безпосередньо стосується питань конвоювання: "Під час переведення ув'язненого до місця ув'язнення або з нього слід зводити до

мінімуму його контакти з громадськістю і вживати належних заходів для його захисту від образ, цікавості та будь-якого розголошення" [5]. В умовах воєнного стану ці вимоги набувають додаткової актуальності, оскільки підвищується ризик як для засуджених, так і для цивільного населення.

Європейська конвенція про видачу правопорушників, ратифікована Україною, також містить важливі положення щодо поводження з особами під час їхньої екстрадиції [4]. Зокрема, стаття 12 Конвенції передбачає особливі вимоги до безпеки під час транспортування осіб між країнами, що є актуальним для України, яка продовжує міжнародне співробітництво у сфері правосуддя навіть в умовах війни.

Аналіз актуальної судової практики, зокрема рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), також є важливим для розуміння стандартів поводження із засудженими під час конвоювання. У справі "Каверзін проти України" (заява № 23893/03) ЄСПЛ наголосив на необхідності забезпечення належних умов транспортування засуджених та уникнення будь-яких форм нелюдського поводження [12]. Це рішення залишається актуальним орієнтиром для України, особливо в складних умовах воєнного стану.

Воєнний стан, введений внаслідок російської агресії, створив безпрецедентні виклики для системи конвоювання засуджених в Україні. Аналіз наукових джерел, статистичних даних та звітів профільних установ дозволяє виділити кілька ключових проблем:

1. Інфраструктурні пошкодження та логістичні труднощі. За даними а Державної служби статистики, профільних міністерств із закупівель проведених через систему Prozorro, станом на листопад 2024 року внаслідок бойових дій пошкоджено близько 25 тисяч кілометрів доріг та 349 мостів [13]. Це створює значні перешкоди для безпечного конвоювання засуджених, змушуючи використовувати альтернативні, часто довші та небезпечніші маршрути. Зафіксовано випадки, коли конвої затримувалися на кілька годин через необхідність об'їзду зруйнованих ділянок дороги, що порушувало графік конвоювання та створювало додаткові ризики [7].

2. Обмеженість людських ресурсів. Війна призвела до перерозподілу кадрових ресурсів НГУ, і багато досвідчених співробітників були направлені на виконання бойових завдань, що негативно впливає на якість виконання службово-бойових завдань з конвоювання.

3. Ускладнення процедур екстрадиції. Державні органи, відповідальні за виконання міжнародних угод і правових процедур, відзначають суттєве ускладнення процедур міжнародної екстрадиції осіб в умовах воєнного стану. Зокрема, виникають проблеми з транспортуванням осіб через закриття повітряного простору та обмеження в роботі наземних пунктів пропуску, що вимагає розробки нових логістичних рішень та відповідного правового забезпечення.

4. Психологічні аспекти конвоювання в умовах війни. Як зазначає Л. І. Сімакова, стресові умови воєнного стану негативно впливають як на

психологічний стан засуджених, так і на персонал, який здійснює конвоювання [10]. Це створює додаткові ризики для безпеки процесу та вимагає посиленої психологічної підготовки особового складу.

Ці виклики вимагають комплексного підходу до вдосконалення системи конвоювання, включаючи оновлення нормативно-правової бази, модернізацію технічного забезпечення та посилення підготовки персоналу.

Ефективний адміністративно-правовий механізм забезпечення режиму охорони засуджених під час конвоювання є ключовим елементом системи гарантування безпеки та дотримання прав осіб, які перебувають під вартою. В умовах воєнного стану цей механізм має бути гнучким та враховувати надзвичайні обставини, зберігаючи при цьому відповідність міжнародним стандартам.

Згідно з Положенням з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України, затвердженим Наказом МВС України №1090, адміністративно-правовий механізм охорони засуджених включає:

1. Планування та організацію конвоювання. Це передбачає розробку маршрутів, визначення складу варти, оцінку ризиків та підготовку необхідних ресурсів [4]. В умовах воєнного стану ця складова набуває особливого значення, оскільки маршрути мають враховувати актуальну безпекову ситуацію, можливість обстрілів та інших загроз.

2. Забезпечення безпеки під час транспортування. Це включає використання спеціалізованого транспорту, засобів зв'язку та моніторингу, а також застосування спеціальних заходів безпеки в разі потреби [4].

3. Контроль за дотриманням прав засуджених. Важливою складовою є забезпечення належних умов утримання під час транспортування, доступу до води, їжі, медичної допомоги тощо [3].

4. Реагування на надзвичайні ситуації. Положення передбачає чіткі протоколи дій у разі втечі, нападу на варту, погіршення здоров'я засудженого та інших непередбачуваних ситуацій [4].

5. Взаємодія з іншими правоохоронними органами. В умовах воєнного стану особливого значення набуває координація дій з військовими підрозділами, територіальною обороною та іншими структурами, які можуть надати підтримку при виникненні загроз для безпеки конвоювання [17].

На наш погляд, сучасний адміністративно-правовий механізм має ряд недоліків, які особливо гостро проявляються в умовах воєнного стану. Зокрема, недостатньо врегульованими залишаються питання:

- Порядку дій варти у разі повітряної тривоги та необхідності укриття;
- Використання альтернативних маршрутів конвоювання у випадку руйнування звичних шляхів;
- Застосування сучасних технічних засобів моніторингу та контролю, таких як GPS-трекери та системи відеоспостереження;

• Психологічної підтримки як засуджених, так і персоналу, який здійснює конвоювання в стресових умовах.

Ураховуючи ці виклики, вважаємо, що для подолання цих недоліків необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, зокрема внести зміни до Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України, які б враховували особливості роботи в умовах воєнного стану. Також важливими є розробка спеціалізованих інструкцій та протоколів для різних сценаріїв надзвичайних ситуацій, які можуть виникнути під час конвоювання в умовах війни.

Висновки. Забезпечення правових гарантій і прав засуджених під час їхнього конвоювання підрозділами Національної гвардії України в умовах воєнного стану є складним завданням, яке вимагає розумного балансу між безпековими вимогами та дотриманням прав людини. Проведене дослідження дає змогу зробити наступні висновки:

1. Війна між росією та Україною створила безпрецедентні проблеми для системи конвоювання засуджених в Україні, зокрема через руйнування інфраструктури, зростання ризиків для безпеки та обмеженість ресурсів. Це вимагає адаптації існуючих механізмів та розробки нових підходів до організації конвоювання.

2. Хоча сучасна нормативно-правова база, яка регулює процес конвоювання в Україні, включає як національні, так і міжнародні документи, вона не повністю враховує особливості роботи в умовах воєнного стану. Тому необхідно вдосконалити законодавство, адаптуючи його до нових безпекових викликів та міжнародних стандартів. На основі проведеного дослідження запропоновано низку заходів для покращення системи конвоювання, зокрема зміни в нормативно-правовій базі, підвищення кваліфікації персоналу та активізація міжнародного співробітництва. Реалізація цих заходів дозволить покращити ефективність і безпеку конвоювання, забезпечуючи при цьому дотримання прав засуджених відповідно до міжнародних стандартів.

В умовах триваючої війни питання забезпечення правових гарантій та прав засуджених під час конвоювання залишається актуальним і потребує подальших досліджень, особливо щодо адаптації міжнародного досвіду та розробки новаторських підходів до організації безпечного і гуманного транспортування осіб, що перебувають під вартою.

Література:

1. Рада Європи. Методичні рекомендації щодо проведення відвідування НПМ табору для тримання військовополонених. 2024. Retrieved from https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/Tabori_A5_2web.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 16.04.2025).

3. Про затвердження Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України: Наказ МВС України від 24.12.2019 № 1090. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1090-19> (дата звернення: 16.04.2025).

4. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13.12.1957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033 (дата звернення: 16.04.2025).

5. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями (Правила Нельсона Манделі). Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 70/175 від 17.12.2015. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-R-ebook.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

6. Стеблинська, О. С., Ярмолюк, О. В. Окремі питання втечі з місць позбавлення волі або з-під варти. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. Серія: Право, 2016. № 1. С. 253—259.

7. Волков, І. М., Каплун, Є. О. Проблемне питання службово-бойового застосування підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних під час виконання завдань у складі судової варти з урахуванням практики Європейського суду з прав людини. *Честь і закон*, 2017. № 4. С. 12—20.

8. Колесник В. Ю. Екстрадиція та права людини: проблеми пошуку оптимального балансу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2021. № 52. С. 116-120. URL: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.52.26> (дата звернення: 16.04.2025).

9. Панова, О. О., Макознак, С. Є. (2024). ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ДЛЯ ЕКСТРАДИЦІЇ, ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСОБИ. *Наукові праці Національного авіаційного університету*. Серія: *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*.—К.: НАУ, 2024.—№ 3 (72).—244 с. URL: yuv_3_72_2024verstka.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

10. Сімакова, С. І. Права засуджених осіб та осіб взятих під варту в умовах воєнного стану. «ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР»: матеріали круглого столу присвячені Міжнародному дню прав людини – м. Біла Церква: БНАУ, 2023. 60 с. URL: Prava_zasudzhen.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

11. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 16.04.2025).

12. Європейський суд з прав людини. (2012, 15 травня). *Каверзін проти України* (заява № 23893/03). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-110895> (дата звернення: 16.04.2025).

13. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на листопад 2024 року. URL: KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

References:

1. Rada Yevropy [Council of Europe]. (2024). *Metodychni rekomendatsii shchodo provedennya vidviduvannya NPM taboru dlya trymannya viiskovopolonenkh* [Methodological recommendations for conducting NPM visits to prisoner of war camps]. Retrieved from https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/Tabori_A5_2web.pdf [in Ukrainian].

2. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy [Criminal Executive Code of Ukraine]. (2003, July 11). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 39, art. 516. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

3. Pro zatverzhennya Polozhennya z orhanizatsiyi konvojuvannya viiskovymy chastynamy (pidrozdilamy) Natsional'noyi hvardiyi Ukrainy [On approval of the Regulations on the organization of convoy by military units (subdivisions) of the National Guard of Ukraine]. (2019, December 24). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1090-19> [in Ukrainian].

4. Yevropeys'ka konventsiya pro vydachu pravoporushnykiv [European Convention on Extradition]. (1957, December 13). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033 [in Ukrainian].

5. Minimum standardy pravyla povodzhennya z vyaznyamy (Pravyla N'el'sona Mandely) [Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (Nelson Mandela Rules)]. (2015, December 17). Retrieved from https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-R-ebook.pdf [in Ukrainian].

6. Steblynska, O.S., & Yarmoliuk, O.V. (2016). Okremi pytannia vtechi z mista pozbavleniia voli abo z-pid varty [Some issues of escape from places of imprisonment or custody]. *Naukovo-informatsiyni visnyk Ivano-Frankivskoho universytetu prava imeni Korolia Danyla Halytskoho. Serii: Pravo – Scientific and Information Bulletin of King Danylo Halytskyi Ivano-Frankivsk University of Law. Series: Law*, 1, 253-259 [in Ukrainian].

7. Volkov, I.M., & Kaplun, Ye.O. (2017). Problemne pytannia sluzhbovo-boiovoho zastosuvannia pidrozdiliv Natsionalnoi hvardii Ukrainy z konvoiuвання, ekstradytsii ta okhorony pidsudnykh pid chas vykonannia zavdan u skladi sudovoi varty z urakhuvanniam praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny [Problematic issue of service and combat use of units of the National Guard of Ukraine for convoy, extradition and protection of defendants during the performance of tasks as part of the court guard, taking into account the practice of the European Court of Human Rights]. *Chest i zakon – Honor and Law*, 4, 12-20 [in Ukrainian].

8. Kolesnyk, V.Yu. (2021). Ekstradytsiia ta prava liudyny: problemy poshuku optymального balansu [Extradition and human rights: problems of finding optimal balance]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia – Scientific Bulletin of International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*, 52, 116-120. Retrieved from <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.52.26> [in Ukrainian].

9. Panova, O.O., & Makoznak, S.Ye. (2024). Pravovi pidstavy dlia ekstradytsii, yak harantiia zabezpechennia prav osoby [Legal grounds for extradition as a guarantee of ensuring individual rights]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychni visnyk «Povitriane i kosmichne pravo» – Scientific Works of National Aviation University. Series: Law Journal "Air and Space Law"*, 3(72), 244. Retrieved from yuv_3_72_2024verstka.pdf [in Ukrainian].

10. Simakova, S.I. (2023). Prava zasudzhenykh osib ta osib vziatykh pid vartu v umovakh voiennoho stanu [Rights of convicted persons and persons taken into custody under martial law]. «Prava liudyny v umovakh viiny: mizhnarodni standarty ta natsionalnyi vymir»: materialy kruhloho stolu prysviacheni Mizhnarodnomu dniu prav liudyny – "Human Rights in War Conditions: International Standards and National Dimension": materials of the round table dedicated to the International Human Rights Day. Bila Tserkva: BNAU. Retrieved from Prava_zasudzhen.pdf [in Ukrainian].

11. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy [On the National Guard of Ukraine]. (2014, March 13). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> [in Ukrainian].

12. Yevropeiskyi sud z prav liudyny [European Court of Human Rights]. (2012, May 15). *Kaverzin proty Ukrainy* [Kaverzin v. Ukraine] (zaiava № 23893/03). Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-110895> [in Ukrainian].

13. Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid ruinuvan vnaslidok viiskovoi ahresii rosii proty Ukrainy stanom na lystopad 2024 roku [Report on direct infrastructure damages from destruction due to Russia's military aggression against Ukraine as of November 2024]. (2024). Retrieved from KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf [in Ukrainian].